

TLM_Lausunto_KEMI_Särkelän kentän akm_OAS_25022026**Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** rakennustutkija Ylimartimo Teija**KEMI, SÄRCELÄN KENTÄN ASEMAKAAVAN MUUTOS, OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA**

Kemin kaupunki on lähettänyt Tornionlaakson museolle tiedoksi kuulutuksen Särkelän kentän asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville panosta. Kaavamuutos koskee Kemin kaupungin 13. Peurasaaren kaupunginosassa sijaitsevaa Särkelän kenttää, joka on osa kiinteistöä 240-13-9903-0. Ilmoituksen liitteenä museolle on toimitettu kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (5.2.2026). Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä.

Asemakaavamuutoksen laadinnan kohteena on Peurasaarella sijaitseva Särkelän sorakenttä ja sen ympäristön puistoalue Peurasaaren kappelin luoteispuolella. Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin hehtaarin ja se on kaupungin omistuksessa. Kaavamuutoksen tavoitteena on kaavoittaa kohteeseen asuin- ja palvelurakentamisen aluetta.

Suunnittelualueen kaavatilanne ja rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava (2015) sekä Kemin Eteläisten alueiden yleiskaava (YK 6, 2008). Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu *Keskustatoimintojen alueelle* (C). Yleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu *Kerrostalovaltaiseksi asuntoalueeksi* (AK) ja sen ympärillä on palvelujen ja hallinnon aluetta sekä virkistysaluetta. Suunnittelualueen kaakkoisreunaan rajautuva Peurasaaren kappelin ja hautausmaan alue on osoitettu *Hautausmaa alueeksi* (EH), jolle on osoitettu *Alueeseen sisältyvä maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltu tai suojeltava alue tai kohde* (Isr85, **Peurasaaren kappeli**). Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on *Rakennus-, kulttuuri- tai asutushistoriallisesti suojeltavien rakennusten ja maiseman alue*. *Maankäyttö- ja rakennuslain 41.2 §:n nojalla määrätään, että alueella olevia rakennuksia ja rakenteita ei saa purkaa eikä maisemakuvaa turmella. Alueelle voidaan sallia uudisrakentamista, joka tyyliltään ja sijainniltaan sopeutuu ympäristöön eikä vaaranna alueen rakennussuojelun toteutumista. Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennusten yhteenlaskettu pinta-ala saa olla enintään 3 % rakennuspaikan koko pinta-alasta.*

Suunnittelualueella on voimassa asemakaava vuodelta 1986. Asemakaavassa suunnittelualue on osoitettu *Puistoksi* (VP). Asemakaavassa kappelin kortteli on osoitettu *Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeksi*

Tornionlaakson museon johtaja25.02.2026§ 9/2026

(YK) ja sen viereen *Hautausmaa* (EH). Suunnittelualueen ja kappelin välissä on *Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu* (pp).

Peurasaaren siunauskappeli, hautausmaa ja ruumishuone on inventoitu Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeessa (LKYT, 2006-2007) ja ne ovat mukana Kemin kulttuuriympäristöohjelmassa (*Meren ja teollisuuden kaupunki, SUOMEN YMPÄRISTÖ 15 | 2013*). Peurasaaren kappeli valmistui vuonna 1937. Sen on suunnitellut rakennusmestari Matti Pitkänen. Kappelia laajennettu 1962 ja peruskorjattu 1991. Kappelin vieressä sijaitsee Kemin vanhin hautausmaa, joka on perustettu 1897. Kappelissa on klassismin ja funktionalismin tyylipiirteitä. Peurasaaren kappeli on todettu kulttuuriympäristöohjelmassa rakennushistoriallisesti, kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti erittäin arvokkaaksi kohteeksi ja hautausmaalla on todettu olevan historiallisia, rakennushistoriallisia ja ympäristöllisiä arvoja.

Suunnittelualueen pohjoispuolella on puistoaluetta ja palvelurakennusten korttelialuetta, itäpuolella on puistoaluetta ja asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta ja lännessä, merenpuolella on Peurasaaren teollisuusrata ja Pajarinrannan puistoaluetta.

Särkelän kentän alue on 1900-luvun puolivälissä ollut Ajoksen satamaan johtaneen teollisuusraiteen ympäristön varasto- ja pienteollisuusaluetta. Ranta-alueella on mahdollisesti ollut myös Kemijoen uiton tukikohta tai muuta puutavaran käyttöön liittyvää toimintaa. Suunnittelualueen pohjoisosassa on ollut myös rakennuskantaa, joka on purettu 1960-luvun alkuun mennessä, johon mennessä Särkelän kenttäkin on rakennettu. Kentän ja kappelin välissä kulkevan tien jatkeena on ollut venelaituri 1970-luvulle asti. Suunnittelualueen itäpuolella olevan asuinalueen pientalot on purettu 2000-luvun alkuun mennessä ja tilalle on rakennettu palvelutalo 2020-luvulla.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavamuuotosalueelta ei tunneta muinaismuistolailia (295/63) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäänköksiä. Lähin tunnettu muinaisjäänkökohde on noin 2,2 kilometrin päässä kentästä pohjoiseen sijaitseva Tervaharju (1000039964), Suomen sodan (1808–1809) sotilaiden hautapaikka. On todennäköistä, että alueella ei ole myöskään ennestään tuntemattomia muinaisjäänkökohteita.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan suunnittelun yhteydessä ei ole tarkoitus toteuttaa erillisselvityksiä, vaan kaavatyössä hyödynnetään alueelta aiemmin laadittuja selvityksiä (melu-, värinä- ja runkomeluselvitykset sekä rakennettavuus- ja pilaantuneisuustutkimus). Mikäli kaavatyön edetessä ilmenee tarve erillisselvityksille, osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan tiedot niistä päivitetään kaava-aineistoon.

Suunnitelman mukaan asemakaavan muutoksen vaikutukset arvioidaan muun muassa suhteessa kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. Suunnittelualueen sijaitessa Peurasaaren siunauskappelin ja hautausmaan välittömässä läheisyydessä Tornionlaakson museo näkee, että kaavamuutoksella voi olla keskeinen vaikutus ja merkitys viereiseen kappelin ja sen ympäristön kaupunkikuvalliseen asemaan ja

Tornionlaakson museon johtaja

25.02.2026

§ 9/2026

kulttuurihistorialliseen arvoon. Tämän vuoksi vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomioita sekä laatia arviointia varten tarpeelliset selvitykset kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi.

Tornionlaakson museolla ei muilta osin ole huomautettavaa Särkelän kentän asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut arkeologi Hanna Puolakka.

Kallio-Seppä Titta
Tornionlaakson museon johtaja

Jakelu

Kemin kaupunki
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto
Kemin historiallinen museo